

EDITORIAL

Entre manifestes i declaracions

La veritat es que **nos havíem proposat**, de cara a l'estiu, **no parlar** una altra volta de temes que ad alguns els poden resultar massa manits i inclús un tant avorrits, pero no ho hem pogut evitar. Els acontentiments i la premsa dels darrers dies de juny nos porten a parlar, novament, de la llengua autoctona a rant d'un congrés d'un partit polític, d'un manifest poc oportu i d'unes declaracions d'una allumenada que va vore que se li apareixia el Sol quan la nomenaren presidenta **d'un ent inútil** –¿o sera banal?– (diem aço perque per a lo que fan ya estava funcionant i molt be l'Institut d'Estudis Catalans). Aço nos durà a parlar **d'institucions que resulten una carrega** (economica, politica i social) i de **l'incoherencia** de mes d'un polítiquet.

En tots el mijos de comunicacio nos han agobiats en l'últim congrés del PP; nos agradaria haver pogut felicitar ad este partit, pero **la delegacio** del mateix en Valencia no nos ha donat l'oportunitat, perque a mes de **sucursalista i espanyolera**, aborda en **falacies, cinisme i superficialitat** temes tan trascendents com els que constitueixen els identificadors basics de la condicio de valencians: **la llengua i la cultura valencianes**. Per cert, a un tal Costa –molt ben parlat ell- encara no li hem sentit dir ni una paraula en valencià, ¿sera per allo d'expressar-se en la "llengua común de todos" i seguir aixina fent punts per si l'arreploguen per Madrid, encara que siga com a Secretari de comunicacio (seguint els passos de González Pons) o algun atre carrec secundari, que son els unics que conseguix el "gran poder valensiano" del que ara es goja en el carrer de Genova de la capital del "Reino"?

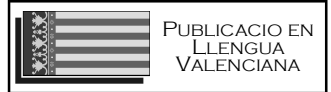
Acabat el congrés dels conservadors, i encara sense poder digerir esta posada en escena, un colectiu, al qual dona l'ímage Fernando Savater, nos obsequià en un manifest que titula ven: **"Manifiesto por la lengua común"** (23/06/2008). Considerem que este manifest es **poc generos** en lo particular i en qui creu en una **Espanya mes plural i rica** –tant llingüística com culturalment-. Podem coincidir en una cosa, s'ha de respectar **el dret llingüístic que es de les persones** i no dels territoris; aixina, ningu pot negar-li el dret a parlar en valencià a un valencià en Madrid, o en Berlin, si vol, ¿pero te el dret a exigir que li responguen en valencià? Efectivament el dret / els drets son de les persones i d'aquells o d'aquelles coses als quals estes els reconeixen; pero els territoris, a mes de presentar una faç fisica, son el suport de l'assentament de grups socials i de les cultures que estos han generat i generen. Tambe es un dret respectar aço. **No nos agrada el contingut** del manifest perque despres d'afirmar taxativament que les llengües no tenen drets, insistix en la **singularisacio** de la

llengua de Castella, en dotar-la d'un estatus singular, que no necessita, donat **que no està en perill**, i molt menys en Valencia, a on si que perilla la llengua propia per la **pressio** de l'idioma castella. Els parlants d'esta llengua, en l'excusa de que es la "llengua comuna", en molts casos no fan el mes minim esforç per parlar el valencià (per eixemple, el Sr. Costa ya citat); actitud comoda, si no despreciativa, que manifestes com el que citem contribueixen a potenciar. Sense oblidar que a mes, en el cas de Valencia, s'afig ad esta situacio la **pressio** del catala i la **imposicio** del subvalleca* sobre la llengua materna dels valenciaparlants: la llengua valenciana.

I clar, **ad eixe perill** –si perill- com el que ya anunciara Josep Mª Bayarri en 1931, **no li falten colaboracionistes** en Valencia, encara que per fi van deixant-se d'eufemismes i van dient-li a les coses pel nom que els correspon. Tant la **Sra. Figueres** (AVL) com el Consell/ Govern valencià –que mai han negat lo de la "unitat de la llengua" (¿nos preguntem de quina?, perque no deu ser de la llengua valenciana, que a pesar de ningunejar-la permanece unida i viva fora dels ambits oficials) segons tots els dictamens i documents que elaboren es dediquen a potenciar i promocionar la llengua catalana entre els valencians. Els **exigim mes i mes claritat**. Seria bo que foren honests i que per fi es dediquen **a parlar del treball que estan fent per a introduir el català en Valencia**, per a potenciar-lo en els curriculumus escolars i per a promocionar-lo entre la societat civil a base de subvencions i d'unes atres mides.

En este sentit hem de felicitar a la nulera, (suponem que preferiria allo de "a 'la' Figueres" perque es mes "culte"), puix en unes **declaracions** fetes al diari *Avui*, la presidenta de la AVL baixà la guardia i reconegue la "unitat de la llengua", aço es, que el valencià no es mes que catala, opinio que coincidix en lo que pensen tots en eixa institucio i que documentalment tenen dictaminat, en l'absolut recolzament del govern de la Generalitat. Convidem a uns i ad atres a que siguen ben clarets en la terminologia que usen i que no els faça por parlar de catala –"lleguatge culte entre els cultes"–; nosatres com a valencians ens reservem el dret a no donar-los cap credit. Si que **recomanem** a qui nos lligga i tinga la llengua valenciana com a materna **que no faça cas ad eixa gent(ola)** i no perga ni una paraula, ni un fonema, ni una entonacio del seu parlar **i, en fidelitat, seguixca fent us de la llengua depresa dels llavis materns i/o parterns**.

*Els recordem la definicio que donavem del terme "subvalleca" en el numero anterior.

LA CITA

De tant en tant digues
la veritat per a que te cre-
guen quan dius mentira.

Jules Renard

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **ENTRE MANIFESTS I DECLARACIONS**
- 2
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **SANTA MARIA DE LA VALLDIGNA**
- 3
• FRUITES, VERDURES I HORTALICES (XXI): **PARLEM DE L'ALL**
- PATRIMONI VALENCIÀ: **SANT JERONI DE COTALBA**
- RESENYA: **EXCURSIO A LA SAFOR**
- 4
• PASSATEMPS
- RONDALLA: **LA PAELLA DELS ESTUDIANTS**

ACLARIMENT

Esta publicacio està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra colectiva, l'encarregat de la redaccio final de cada articul te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuacio de la seua preferencia. Este tema es motiu de debat, pero no de divisio, entre nosatres.

AVIS

¿Crisis? ¿Quina crisis?
Confie en el president del govern de l'Estat i no patixca. No deixes de fer fotocopies d'est exemplar per a repartir entre amics i coneguts.

I descance en vacances, que en setembre continuarem necessitant de la seua colaboracio.

ACTIVITATS CULTURALS JULIOL - AGOST DE 2008

Trobarà més informació dirigint-se a les respectives associacions:

LRP (Lo Rat Penat)

C/ Trinquet de Cavallers, 9. 46003 Valencia C.
Tel: 963 91 09 92
www.loratpenat.org

RACV (Real Academia de Cultura Valenciana)

C/Avellaner 26. 46003 Valencia c.
Tel 963 91 69 65 Fax: 963 91 56 94
www.racv.es

Del **28 Juliol** al **1 Agost**. De 19:00 a 20:00 h.
Salo d'actes de l'Hotel *Tres Ancles*. Plaça de Gandia.

III CURS DE CIENCIES

Entrada lliure.

L'organització posa a disposició de les persones interessades un autobús gratuït que eixirà cada vesprada des de la plaça de l'Ajuntament de la ciutat de Valencia. Per a fer ús d'este servici s'ha d'arreglar un justificant en la seu de la RACV.

+Info: **RACV**

• Relació de les conferències:

28 Juliol (dill): Presentació del curs i conferència: **Francisco González de Posada**: "Nuestro universo: origen, unicidad, realidad"

29 Juliol (dim): **A. Ferraz Fayos**: "La relatividad de Einstein: implicaciones cosmológicas"

30 Juliol (dimec): **R. Alemañ Berenguer**: "Evolución del Universo: materia oscura y energía oscura"

31 Juliol (dij): **J. V. Pérez Ortiz**: "Astronomía en la actualidad"

1 Agost (div): **Francisco González de Posada**: "El Universo y el problema de Dios".

Conferència de clausura: **V. L. Simó Santonja**: "Jorge Juan: Gran marino, gran matemático, gran valenciano y gran español".

CXXV JOCS FLORALS

Lo Rat Penat ha fet pública la convocatòria dels premis (indicant tema i dotació econòmica) de la CXXV edició dels Jocs Florals de la Ciutat i Regne de València.

La **data límit** per a entregar els originals es el dia **15 d'octubre** a les 21:00 hores.

+Info: **LRP**

Mon Actual - Radio se despedirà la segona quinzena del mes de juliol, i ho feu comunicant als oyents que se reiniciarà la programació en setembre.

Rogle en Internet

Poden trobar tots els exemplars editats fins ara, en format pdf, en:

www.roglectantillombart.com
www.cardonavives.com
www.enkara.org
www.pjvalencianista.org

CONTACTA EN NOSATRES

Apartat de Correu 527

46002 Valencia ciutat

Telefon: 617 030 370

roglectantillombart.com

PATRIMONI VALENCIÀ SANTA MARIA DE LA VALLDIGNA

Situat en la localitat de **Simat de la Valldigna**, el **Monasteri de Santa Maria** fon fundat l'any 1298 per mandat del monarca **Jaume II el Just** (naixcut en València en 1268, fill de Pere el Gran) per a que la **Orde del Cister** s'instal·lara en aquell emplaçament (serà el tercer monasteri vinculat ad esta orde en el Regne, després del de Benifassa - 1233- i del de St. Vicent en el Cap i Casal -1287-). Conta la tradició que davant de la bellesa i fertilitat d'esta vall, coneguda en aquell temps en el nom

de **Alfandech**, el rei quedà impressionat i les seues paraules, en passar per estes terres, foren "Vall digna per a un monasteri de la vostra religió" a les quals el seu capellà **Fra Boronat**, a qui anaven dirigides, contestà "**vall digna**". Des d'eixe moment la vall rebria este nom.

L'orde que otorgà el rei per a la fundació del monasteri comprenia la donació de tot el territori que conformava la vall, en els seus assentaments (castell de **Marinyen**, cases i alqueries) i població, per la qual cosa este Real Monasteri ostentà la condició de senyoriu i els seus abats tingueren poders pràcticament il·limitats en l'àmbit jurídic, econòmic i religiós; de fet formaven part del **Braç Eclesiàstic** i tenien veu i vot en les **Corts Valencianes**. D'entre els seus abats destaca **Roderic de Borja** que se convertiria en Papa en el nom d'Alexandre VI. Des del seu inici este monasteri fon un centre de poder i d'irradiació de cultura en el Regne de València.

A nivell arquitectònic presenta una estructura d'acort en els **canons del Cister**. La construcció **gotica** del segle XIV s'hagué de renovar pel pas del temps i per les catàstrofes naturals que patí la zona (terremots de 1396 i de 1644), canviant la seua concepció i adaptant-la a la **moda barroca**, estil en el que es construiran l'actual temple i la capella de la "Mare de Deu de Gràcia".

L'iglesia de Santa Maria de la Valldigna, **construcció monumental** i central del recinte que actualment es pot contemplar, es iniciativa de l'abat

Rafael Trobado i Figueroa que, en març de 1648, firmà en el mestre pedrapiquer **Joaquim Bernabeu** la documentació per a fer l'obra. Es tracta d'una iglesia d'una sola nau de planta de creu llatina en atri a l'entrada i tres capelles a cada costat en coberta de voltes elevades. Es d'estil **barroc** pero en abundants elements constructius del **classicisme**, mentres que l'ornamentació pictòrica es **churrigueresca**. El conjunt conforma una construcció majestuosa i en general es troba en un estat prou bo de conservació.

FRONTERA DE L'IGLESIA

D'entre els elements més significatius del monasteri, a més de l'iglesia, hem de destacar el **sobreclaustr** del **Palau de l'Abat**, format per un conjunt de deu arcs gòtics de pedra arenisca que estava situat en la primera planta del dit palau. Després de huitanta anys, el passat mes de març, este claustre ha retornat al seu lloc d'emplaçament puix, a conseqüència de la desamortització de Mendizábal i passar el monasteri a mans privades, molts elements d'este conjunt arquitectònic foren **objecte de venda** i alienació.

En 1991 la Generalitat Valenciana adquirí el monasteri i s'iniciaren les actuacions per a la seua recuperació. Junts en els treballs de reposició del claustre, s'han portat a terme les obres de reconstrucció de la sala capitular i la restauració de la **mih-rab** de la mesquita, que s'alça junt al temple cristià. L'any 1998 fon declarat **Be d'Interés Cultural**.

IMAGE DEL CONJUNT MONACAL ABANS DE LES OBRES DE RESTAURACIO

Des de la modificació de l'Estatut d'Autonomia Valenciana ad este patrimoni se li ha otorgat **categoría estatutaria** passant a formar part del seu articulat, concretament l'article 57 del Títol IV, la redacció del qual es la següent: El Monasteri es "temple espiritual, històric i cultural de l'antic Regne de València, i es igualment, símbol de la grandia del poble valencià reconegut com nacionalitat històrica".

El dia 10 de juliol es publicava en el DOCV la llei 10/2008 de 3 de juliol, llei de la Generalitat del Real Monasteri de Santa Maria de la Valldigna, per la qual se preten donar un impuls ad este recinte com a centre cultural.

Parlem de l'all

El seu oríge es situa en **Àsia**, d'a on ya és conegut des de fa més de 5.000 anys.

En temps molt primitius degué ser d'ús exclusiu de les classes humils; inclús les primeres famílies pudients despreciaven als que els consumien per allò dels **efectes** residuals... Per més que aixina fora, l'all, produc-

te de la planta-hortalisa de la família de les **liliacees**, de fulles ensiformes (en forma d'espasa) estretes i capoll en floretes chicotetes i blanques, sempre estigué present en els primers guisos de cuina per mà de l'home. El seu cultiu fon conegut en **China** des de temps immemorial.

Hui, contrariament, l'all està considerat com a **aromatitzant** imprescindible en la cuina popular i el seu us s'ha estés tant en tots els pobles de l'Europa meridional, que ha aplegat a constituir-se en **protagonista** principal de diversos menjars tradicionals. També ocupa un lloc privilegiat en l'elaboració de salses d'alta cuina internacional. A pesar de tot encara té els seus detractors degut al seu fort sabor **picant** i aspre, penetrant olor i, a més, perquè en prou casos repetix i es manté en l'alé varies hores després de ser consumit.

El bulp arredonit o **cabeça d'all**, ve marcat per diverses costelles superpostes (entre 10 i 15), els **alls**. Estos presenten un color blanc intens quan es desprén la pelleta fina grisenca que els envolta i tenen una olor forta i prou ordinària, perceptible a metres de distància. Existixen tres varietats importants: l'all blanc o comú, el rosat i el roig vinós.

Els **valors higiènics** que proporciona són importantíssims, podent considerar el seu consum com altament medicinal; macerades les cabeces en aigua i destilades al vapor, s'obté un oli que s'usa en medicina com a estimulant, diurètic i antiespasmòdic. Consumit **en cru** és un gran desinfectant, a la vegada que remei eficaç contra les dolències reumàtiques. En els laboratoris farmacèutics és apreciat per a la fabricació de molts medicaments.

La producció de l'all en Espanya és important i una bona part **s'exporta** cap a l'estranger, tenint presència en els mercats durant tot l'any. Es **produïx** per tot arreu, però en particular i de molt bona qualitat en Conca, Granada, Còrdova, Jaén, Albacete, Badajoz, Segovia, Cadiç i Girona. Els països més competidors són, per est orde, China, Argentina, Chile, Itàlia i França.

Com ya s'ha dit, l'all té una decisiva intervenció en la cuina tradicional, sent la **vedette** en la preparació del famós **ajoarriero**, **sopa d'all**, **all i pebre**, **all i oli** i en qualsevol classe de **salpicó**, etc....

RESENYA

Excursio a la Safor

PART DELS EXCURSIONISTES EN EL PALAU DUCAL

El passat 14 de juny, socis i amics del Rogle participarem en una excursio-visita a la Safor. Visitarem els monasteris de St. Jeroni de Cotalba i de Sta. Mª de la Valldigna (dels quals es fa resenya en este numero), a mes de la ciutat de Gandia.

En els dos recints monacals fruïrem de l'art de les construccions i nos il·lustrarem en les explicacions que reberem. En la capital de la Safor nos esperaba l'amic, i tambe soci, Joan B. Sancho qui amablement nos feu de **cicerone** de la seua

ciutat natal. El seu saber nos acompanyà en un recorregut pels edificis i monuments mes emblematics de la ciutat ducal i acabarem, precisament, en el Palau dels Ducs de Gandia, l'edifici emblema dels Borja.

Com que nos agradà la jornada de convivència i l'ambient creat entre els excursionistes, ya estem preparant una proxima eixida per a setembre-octubre, i molt probablement a Novelda-Monover. Si voleu participar sol·liciteu-nos informacio.

PATRIMONI VALENCIÀ SANT JERONI DE COTALBA

Sant Jeroni de Cotalba es troba situat en la comarca de La Safor, concretament en la localitat d'Alfauir. La construcció està emplaçada en el **Tossalet de Cotalba**, lloc ocupat per un poblat morisc conegut en el nom de "**llogaret**" de Cotalba. D'est assentament morisc encara se poden observar, mig derruïdes, part de les construccions que el conformaven.

La denominació de **Cotalba** es d'orige premusulma i deriva de les paraules *cota* i *alba* que signifiquen respectivament "tossal o cim" i "blanca", termes que descriuen la topografia i l'aspecte de la zona.

La fundació del monasteri se produïx en l'any **1388**. Es el Duc de Gandia, **Alfons el Vell**, qui feu la donació a la comunitat de **Jerònims** de Xavia per a que se traslladaren allí i edificaren una nova residència a on es trobaren mes protegits dels atacs dels pirates berberiscs. Cotalba es el primer monasteri de la **Orde dels Jerònims** que es construí en la Corona d'Aragó. Des d'este monasteri partiren posteriorment diferents grups per a fundar uns altres en Catalunya i en el Regne de Mallorca.

El conjunt monacal presenta diferents estils arquitectònics (gotic, mudejar i renaixentista), fruit de succesives reformes. Les estancies mes representatives son: el claustre, el refectori, l'escala de caragol de la capella, la sala capitular, l'iglesia i la torre de l'homenage. La configuració actual del monasteri correspon a les reformes fetes durant el segle XVIII.

L'imatge mes característica del monasteri es la frontera principal, a l'esquerra es situa la **Torre Prioral**, i a la dreta sobreix la **Torre Major** o de l'**Homenage**, rematada en merlets, i a on estan situades les campanes. Esta torre es una de les parts mes antigues de l'edifici; actualment en la seua base hi ha una replica de l'inscripció que recorda la data i el nom del seu fundador.

Pintoresca resulta l'actual almàssera i bodega, antiga enfermeria, en la que destaca una pintura mural, feta en grisalla, de la qual es autor **Fra Nicolas Borrás**; representa "El Sant Sopar" i en ella pot sorprendre la representació que fa el pintor d'algun dels discipuls que acompanyen a Jesucrist.

En bona mida l'esplendor del monasteri es degut a la predilecció i mecenatge que eixerci sobre ell la duquesa de Gandia, **Maria Enríquez**, en el segle XVI. En ell s'han hostajat importants personages, com els reis **Felip II** i **Felip III** i **Sant Vicent Ferrer**. Tingue vida monastica fins la desamortizació de Mendizábal (1855); a partir d'eixe moment passà, junt en totes les terres adscrites, a mans privades.

Es una de les construccions monastiques mes importants del Regne de Valencia, la qual fon declarada **Be d'Interés Cultural** en 1995.

Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions. La solucio a peu de pagina.	1. Prescripcio facultativa que se dona per escrit.	1.	-	-	-	-	P	-	-
	2. Poligon format per tres llinees que es tallen mutuament.	2.	-	-	-	-	-	L	-
	3. Privar de llum i claritat. Fer-se de nit.	3.	-	-	N	-	-	-	-
	4. Persona especialista en pedagogia (en masculi).	4.	-	-	-	O	-	-	-
	5. Bola que se forma debanant fil.	5.	-	B	-	-	-	-	-
	6. Colp produït pel moviment alternatiu de dilatacio i contraccio del cor.	6.	-	-	-	L	-	-	-
	7. Conjunt de forces militars, aerees o terrestres, d'una nacio.	7.	-	-	-	-	-	C	-
	8. Accio per mig de la qual una persona escriu el seu nom i llinatge en un document per a donar-li autenticitat o per a aprovar el seu contingut.	8.	-	-	-	-	A	-	-
PARAULA VERTICAL: Perdre la rao o l'enteniment o fer-los perdre ad algu.									

RONDALLA

La paella dels estudiants

Una vegada hi havia uns estudiants que se n'anaven de Salamanca cap al seu poble de vacances.

Com tenien pocs diners anaven a peu de poble en poble, ingeniant-se-les per a menjar sense pagar.

Els seus **ardits** donaven bon resultat, pero van arribar a un poble en que les **artimanyes** no valien per a res.

Van arribar a un hostel en el que l'ama, sens **dupte** escarmentada per lo que li havia ocorregut en atres ocasions per culpa dels estudiants, no se fiava un pel

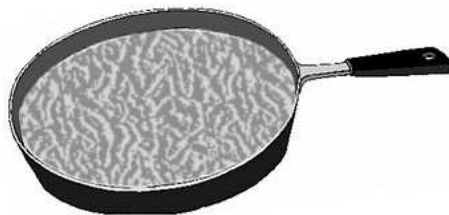
d'estos; damunt de fer-los pagar el dormir **de bestreta**, no els volia donar a sopar, tenint per segur que no li pagarien, per lo que va traure per excusa que no tenia res per a guisar ni per a donar-los a menjar.

Mentres els estudiants consultaven en les boljaques per a vore les seues possibilitats pensant en ensenyar-li els diners a l'**hostalera**, i si era precis pagar-li ans de sopar, u d'ells, segurament el mes **espavilat**, va tindre l'ocu-

rrència que anem a contar.

Va anar a buscar a l'hostalera i fent-se simpatic a ella li va fer creure que ell sabia fer un menjar de la seua invencio, tan economic i de tan bon resultat, que si ella el **deprenia** i el posava en practica, era prou per a fer-se millonaria.

L'hostalera tota intrigada va voler que l'estudiant li explicara en que consistia

un menjar tan bo i tan economic, i ell li va dir que estava dispost a donar-li gust si ella anava traent tot lo que era menester per a fer aquell menjar.

L'estudiant va començar demanant que aquella dona fera un bon foc, que preparara una paella mijana, un poc d'oli, unes creïlles -que van pelar i trossejar en un santiamen- i mija dotzena d'ous.

L'estudiant, una volta el foc encés, va posar la paella al foc, damunt dels ferros, va tirar una chorritada d'oli recobrint el fondo de la paella i,

quan l'oli estava ya **brusent**, posà les creïlles en la paella, les **pulsejà** en un **pessiguet** de sal i, quan li va pareixer que estaven fregides en son punt, abocà els ous que entre tant havia batut en un plat ab una cullera de fusta.

Quan els ous ya s'havien solidificat va posar un plat damunt de la paella, la va invertir i va fer que tot allo se fregira be per l'atre costat, i al cap d'un ratet va traure la paella del foc, va voltar el seu **contengut** en un plat gran, i... ya estava el menjar famos, calentet i fumejant, dispost a fer millonaria a l'infeliç hostalera, que estava creguda que l'operacio encara no havia acabat.

Al vore que no era aixina, tota despagada, exclamà: ¡Pero si això es una "tortilla"! Puix això precisament era lo que nosatros voliem per a sopar, respongueren els estudiants salmantins.

L'hostalera ya no va poder dir que no tenia res per a sopar, i ab aquella estratagema els estudiants van conseguir lo que es proponien.

Artana, estiu de 1995
Josep Mª Guinot i Galan
(Tret de www. cardonavives.com)

GLOSSARI (paraula/ sinonims: definicio)	està molt calent.	Espavilat/ despert/ viu: Que te ingeni.
Ardits/ artimanya/ estratagema: Engany artificios.	Contengut/ contingut: Lo que es conté dins d'un recipient o objecte. <i>Contengut</i> es una variant antiga, hui dialectal.	Hostalera: La persona que regenta un hostel. L'ama de l'hostal.
Bestreta: Alvanç. De Bestreta: De manera anticipada, en antelacio.	Deprenia de deprende: Adquirir coneiximents d'algun cosa	Pessiguet: Porcio menuda d'una cosa.
Brusent/ abrasint: Es diu de l'oli quan		Pulsejà de pulsejar/ polvorejar: Escampar sobre una cosa atra feta pols.

1. RECEPTE 2. TRIANGUL 3. ENFOLLIR 4. PEDAGOG 5. CABDELL 6. GLATIT 7. EIXERCIT 8. FIRMAR Vertical: ENFOLLIR

I RECORDA... La paraula d'este mes es **enfollir**. **Enfollit/-ida** es la persona que ha perduda la rao, o be, que s'ha tornat **fol** o **folia**. **Foll** s'aplica, puix, a la persona que te les seues facultats mentals perturbades. Sinonims de foll son **orat** o **loco**, popularment s'usa l'expressio **estar gabia**. En canvi no ho es la paraula **boig**, molt utilisada, erroneament, per a designar a la persona perturbada, en substitucio de **fol**. **Boig** significa **bovo**, **fava**, i per tant hem de tindre en conte que es tracta de dos paraules diferents en significats diferents.